

פרדסון קרל סט' א
 משיבת ועדת הכספים, סיום א', ז' בחשון תשט"ו
 (23.10.55), בשעה 16.00

הנדפסו: חברי הועדה היו"ר י. גורי
 י. בדר
 ש. דיין
 ז. צור
 א. הרצפלד
 ז. סוזנביץ
 מ. חזני
 ג. שוקן
 ק. לוז
 ב. לוין

סוזנביץ: סר קיסרון - מטעם משרד המשפטים
 סר בגבי - מטעם משרד המשפטים
 סר בן-דרור - מטעם משרד המוצר
 סר קדר - מטעם משרד המוצר
 סר דר-זיו - מטעם משרד המוצר
 סר ספיבק - מטעם משרד המוצר
 סר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום: 1. חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני
 2. העגרות מטע"ף לסע"ף

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.

קיבלתי תשובה מסר ספיבק, המסר בין המוצר ובין ועדת הכספים, בה הוא כותב על הועדה: "השתדלתי להשיג את הדו"ח הכספי לאחדשי יוני - אוגוסט, אך החשב הכללי מסר לי כי לא יוכל לפרסם את הדיון וחשבונו, אלא כעמ"ר שבועיים".

י. גורי: בקשר לאינדקס היתה מהפכה שלימה - עליה ב-8 נקודות במשך חודש אחד. לפי דעתי ענין זה רלווי לדיון בוועדת הכספים.

אני שומע שהיום על סדר היום עומד לדיון חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני. אני מאד מחשיב את הדיון בהצעות חוקים, אולם עומדים על סדר-היום לדיון צוי סכס ובלו, ביניהם צוים על טיגרויות, טסקאות חריטים ועוד, והם כולם דחופים.

היו"ר י. גורי: הצוים עומדים בסדר-היום של ישיבת סחר.

י. בדר: אשר להודעת סר ספיבק, אני ביקשתי דו"ח אחר לגמרי - של הלשכה ליעוץ כלכלי.

י. בדר:

אני חושב שבטדר-היום צריך להקדים עניינים
דחופים לעניינים פחות דחופים.

כן שמעתי מפי מזכיר הועדה על עוד סעיף
בטדר-היום - העברות מסעיף לסעיף. לא ראיתי טדר-יום זה לפני הישיבה
ואינני טוכן לדון בענין זה, מה גם שלא קיבלתי כל חומר.

מר בזק:

אני מצטער מאד שח"כ בדר לא קיבל את
החומר. בדרך-כלל אנו שולחים את החומר
לכל חברי הועדה, אבל בשבוע שעבר הודעתי בוועדה שהושם בתיקים החומר
בנוגע להעברות מסעיף לסעיף, ולפי בדיקה ראיתי שמספר חבריה לקחו את
החומר לעיין בו. אם זו היתה טעות מצדי אני מקבל עלי את האשמה.

היו"ר י. גורי:

צדק המזכיר אבל צדק גם ח"כ בדר. יש שתי
אפשרויות: אם מכניסים את החומר בתיק, אז
אין צורך לשלוח אותו הביתה, חייבים רק להודיע לחברי הועדה כי זה
וזה יעמוד בטדר-היום והחומר בקשר לכך נמצא בתיק. האפשרות השניה
היא לשלוח את החומר הביתה, אבל חושב שאם סודיעים בוועדה, אין צורך
לשלוח חומר לבתי חברי-הכנסת.

אשר לענין האינדקס, אם חבר-הכנסת בדר
חושב שאנחנו צריכים להקדים דיון מיוחד בענין זה, אינני מתנגד לכך.
נזמין את פרופסור בקי וד"ר איתן ונשוחח אתם על האינדקס.

אשר להעברות מסעיף לסעיף: הזמנו את אנשי
המוצר מירושלים לבוא הנה לדיון בסעיף זה. אילו לא הזמננו, יכולנו
לדחות את הדיון בסעיף זה, אבל מאחר שהזמננו, אינני חושב שצריך לדחות
את הדיון.

1. חוק לתיקון פקודת מס הרכוש העירוני

י. בדר:

אני מבקש את הנוסח של החוק המקורי. אינני
טוכן לדון בלי שהחוק יהיה לבגד עיני.

היו"ר י. גורי:

אני מצטער שהנוסח לא הוכן ואני מביע
תרעומת על כך.

מר קיסרוב:

החוק הזה בא להחליף הגדרה אחת של הפקודה
הקיימת, ולפי התקדימים, כל נסיון לתקן איזה
שהוא סעיף אחר מהווה חריגה מהנושא. לכן אני מציע שמיד משהו
ידפיס את 12 השורות של ההגדרה ועל ידי זה נצא ידי חובה מן הקושי
שהתעורר היום.

להבא, הייתי מציע לתמוך לדנוג כי
כל חברי ועדת הכספים יקבלו 4 הכרכים של חוקי ישראל, כדי שלא יתעוררו
קשיים מסוג זה.

י. בדר:

אני מסכים שלדיון עומד נושא מסויים, אבל
אין זה אומר שההגדרה היא הנושא. רק על ידי
בדיקת החוק אפשר לקבוע מה בתוך הנושא ומה איננו בנושא.

אני מודע שמעשיו ואילך לא מכניס לסדר-
היום שום דיון בחוק כל עוד לא יהיו בידי
סכל מקום אני מציע להתחיל עשיו בדיון

היו"ר י. גורי:

15 סעיפים של החוק המקורי.
בסעיפי הצעת-החוק.

(קרא טעיפי החוק)

מאחר שאין לפנינו הנוסח המקורי של החוק
אני מבקש לשמוע מהו תוכנו.

ג. אור:

י. גורי:
הייתי רוצה שיטבירו לי את ההבדל בין
ההצעה הזאת לבין חוק הארנונה ואת סליחות
ההבדלים. לפי מה שאמר שר האוצר, החוק בא כדי לשלב את שני החוקים -
ארנונה ומס רכוש עירוני - בכביה אחידה ולאחד את ההגדרות, אבל אני
רוצה שגם ההגדרות וגם הנוסח שונה. יש חוק אחד, אינני זוכר את שמו,
המראה לשר האוצר לשנות הגדרות בחוק מס רכוש עירוני. אני מבקש את השר
המסמטי להזכיר לי את הנוסח הזה ולהסביר לי באיזו מידה נוסח זה מתבטל
על ידי הנוסח המוצא.

מר קיטרוב:

אשר לשאלתו של חה"כ אור: הפקודה
המנדטורית מגדירה כבעל את המס ומקבל
את דמי השכירות או הרווחים, ואין אפשרות להכיר בחוכר את בעל הנכס
אלא במקרה אחד - כשיש הסכם שלפיו החוכר חייב לבנות על הקרקע.
פירושו של דבר, שאותו נכס רואים לגבי מס רכוש עירוני את המעון כבעליו,
ולענין הארנונה רואים את ראונון כבעליו. ברור שהדבר אינו ברור, שלגבי
אותו נכס יראו שני אנשים שונים לצרכי שני חוקים כבעלים, ולכן באה
הצעה זו, כדי שלהבא - ואני מדגיש, להבא, כי החוק הזה אינו חל על
העברות מאריות - אותו איש יראו כבעל הנכס לפי שני החוקים.

חה"כ ברך שאל על ההבדלים בין הנוסח
המוצע לבין הנוסח בחוק הארנונה. אני טרים את שתי ידי ומבקש את סליחת
הועדה, שגם הטופס הזה מחולק כאן אינו טלא. לקחו חלק מההגדרה של חוק
הארנונה, העתיקוהו, ושכחו את החלק השני. אני מבקש בשם הממשלה סליחה
שק חלק טופיע אבל עובדה היא שכל ההגדרות האלה נלקחו מחוק הארנונה.

י. גורי: אינני מסכים, יש הבדלים.

מר קיטרוב:

אנו לוקחים את סעיף 4 שדן בנכס מוחכר.
פקודת מס הרכוש העירוני מטמטמת בבידוי
נכס-בית ולא בנין. החוק החדש בא להחליף את ההגדרה במידה שהיא
נוגעת לבנינים מוחכרים או נכסי בית מוחכרים.

י. גורי:

מטמטטים במלים טובות לגבי אותו דבר?

מר קיטרוב:

מפני שפקודת מס הרכוש העירוני מדברת על
נכסי-בית ולא על בנינים.

השאלה האחרונה נוגעת לסמכות שניתנת לשר
האוצר לאחד את הגביה בין מס הרכוש המוטל על ידי רשויות
מקומיות ומס הרכוש המוטל על ידי המדינה. אינני רואה כל קשר בין
שניים אלה, מכיוון שמדובר בסמכות זו - שאגב שר האוצר לא השתמש בה -
אך ורק לאיחוד הגביה. כלומר, במידה ששר האוצר יחליט לאחד את הגביה,
אין צורך שהיא מוגבלת אחר לשם גביית המסים האלה. אין כל שאלה לגבי מי
חייב לשלם.

י. גורי:

מם ניתנת סמכות לשר האוצר לשנות את החוק,
את הפירושים.

פ. לונ:

האם יבנה תיקון גם בפקודת סט הרכוש
החקלאי? מני מניח שצריך לבנות תיקון.

כדי להתאים את ההגדרות.

היא

הסטיה העיקרית ^{היא} בסעיף קטן 2 המדבר על
בנייה חקלאית וסטעים. זה לא שייך לסט רכוש עירוני, ולפי זה לא היה
צריך להעתיק סעיף זה לחוק זה. אשר לסעיף קטן 1, הוא הועתק בדיוק,
פרט להגדרה: פה כתוב "בנין עירוני" ופה - "בכס בית".

יש גם איזה הבדל קטן לגבי חוק התרבות.
בסעיף קטן (ב) של הצעת החוק, לאחר הפירוט בא המשפט, בטייפ, ובבלנד
שם תקופת חקירת המטבח היא למעלה מ-15 שנה ירמו את חוכר המטבח
כבעל. זה נובע מן הטבלה; אבל מכיוון שמשפט זה אינו מופיע בחוק
התרבות, למה צריך להכניסו כאן? ואם צריך להכניס מלים אלה כמין לסט
בהירות, יש להכניסן גם בחוק התרבות.

יש הבדל גם בפסקה השניה; בחוק התרבות
מדובר על שנת שומה ומילו בחוק שמרונה לפנינו מדובר על "רשימת השנה
הגידולה". למה ההבדל הזה?

מר קיטרוב:

המושג "שנת שומה" אינו מופיע בכלל
בפקודת סט הרכוש העירוני, לכן לא הכנסנו

אותו כמין.

מוכרחה להיות הגדרה אחת, כי זו שנה אחת.

פ. לונ:

מה פירוש "בכס בית מוחכר"? בית משכירים
ולא מחכירים. האם המושג בית כולל גם

ש. דיין:

שטח מסויים שהוא שייך לבית?

מר קיטרוב:

אילו המדרגם הסנדטורי היה יודע עברית,
היה כותב "מושכר". בכס בית זה בנין, אבל
סט רכוש עירוני משלמים גם על מגרשים.

ס. חזני:

מה דין קרן-קצית לענין זה? האם דינה כדין
כל בעל אחר וזאתו דירוג חל עליה?

ביום לרכוש חקלאי: האם תבנה ותמסר לחוק

התרבות?

מהו ההגיון הפנימי של שבלה זו של הדירוג?

מה דין חברים לאגודה שיתופית לגבי תרבות,

באשר סעיף זה אינו מופיע?

הוא מופיע, אבל שכחו להעתיקו.

מר קיטרוב:

מה דינם של מגרשים שחל עליהם סט רכוש
עירוני? מה בדעתו של שר התוצר להפיע בקשר
למיוחד גביית התשלומים, שכבר הרבה פעמים דובר עליה?

ס. חזני:

אין בפי תשובה לשאלה האחרונה, אינני יודע
מה מניע את שר התוצר לא להשתמש בסמכות זו.

מר קיטרוב:

בס עיף 2 מדובר בוכס בית או בקרקע
טוחכרים, זאת מוסרת בין כל הפרט בין בית לקרקע.

אשר לדין קרן הקיימת: דינה כדין כל
יתר בעלי המקרקעים.

אשר לסבלה, היא אותה סבלה שהכנסת קיבלה
אותה בחוק הארנונה. וזה היה הגיונה אז - אינני יודע; ההגיון היה
שהכנסת קיבלה את הכספים האלה והיא בכוונתה לסטות מהם.

י. בדר:

אני רוצה לדבר על החוק מבחינה כללית.
אני מתנגד לחוק זה מפני שאני אנוב שזה
רע ולא דרוש. יש הגיון לאחד את גביית הארנונה וסם רכוש עירוני, אך
אילו היינו יכולים לעשות זאת באמת. כשיחאיימו את ההגדרות אז כדאי
לאחד את הטיפול בגבייה, ואני מבין שיש בזה הגיון מסוים.

ראשית כל עומדת לפני בעיית סעיף 2.

כיוון שזה ענין של חכירה לזמן ארוך, לפחות בשנים הראשונות רוב
המקרים יהיו לפי סעיף 2, ורק לגבי חכירות חדשות החוק הזה יופעל.
צריך לקחת ששיטת החכירה לזמן ארוך היא סגור בפומה בארץ, רוב הגדול
מהמקרקעים המוחזקים היום מוחזקים לחכירה לזמן ארוך. לכן בשנים
הראשונות יהיה לחוק זה תוקף טוב. זה לא יעזור כלל לאחד את השוואה
ואת הגבייה. סעיף 2 יגרום לסיכסוכים רבים ואי-הבנות בנוגע לכך,
הם החכירה היא לפני החוק או אחרי החוק. אני דווקא: אני דר משיכון
זה שנה ואני, העירייה טרם רשמה את ההעברה בטוב, אבל היא מבקשת ממני
לשלם סם רכוש עירוני, ואנשים שאינם יודעים - משלמים. כאשר הרישום
בטוב ייעשה תופיע הבעיה - אם זה לפני כן או אחרי-כן. יהיו סיכסוכים
רבים ואי-הבנות בנוגע לחכירה.

דבר שני שיהיה בלתי ברור - כל הענינים
המסוריים במקרה של חידוש החכירה. בדרך-כלל לפי סעיף זה יהליטו בהתאם
לנוסחה הדרעית, המקרים בכל חוזה סלפני שנים. תהיה בעיה כולל יהיה
ברור לאריך החכירה ומקרים כאלו רבים סגור וכן במקרים שאחירה ישנה
תחולש.

סר טיטרון:

בסעיף 1 מדובר על חידוש חכירה.

י. בדר:

אם באוזה כתוב שהחכירה נערכת לתקופה נוספת,
אלא אם בעל המקרקעין יודיע אחרת 6
חודשים מראש, אז גם סעיף זה לא יעזור.

היור"ר י. גורי:

כל מה שאמרת, חבר-הכנסת בדר, גם להזהיר
על סיכסוכים, גם בקבל את החוק כמו שהוא.
מכאן נובעת המסקנה שאתה צריך להאיע תיקונים ולא להתנגד לחוק בכללו.

י. בדר:

מבחינת ערך המקרקעים, אם בעל הרכוש
יכול להעביר לפעם סם הרכוש על הדיירים
או על החוכר, אז תהיה לכך השפעה על ערך המקרקעים. לעומת זאת אם הוא
אינו יכול לעשות זאת, אז ערך המקרקעים כושפע מהעובדה שהוא אינו
לשלם סם רכוש. בניה שהיו מבטלים היום סם הרכוש, אז ערך המקרקעים
היה עולה, גם ערך ההון היה עולה. ואם בניה שנוסיף לסם הרכוש, וזה
נעשה בזמנו על מגרשים, הרי ערך המגרשים ירד, ירד במידה שהיא ביטוי
לקפיטליזציה של הקטנת ההכנסה מהמקרקעים, או על סמך ציפיה לעומס
שאותו יגם הגדם שמחזיק במקרקעים. וזו בעיה המשתנה לפי סוג המקרקעים.
במקרה זה סם הרכוש מוכרח להוריד את ערך השיכון.

אם המס יהיה על החוכר, זה טענה את ערך
הרכוש, כי בעל הרכוש פטור ממס רכוש. החוק מעביר את העומס א הזה
על החוכר בין 40 ל-100 אחוז. בזה הוא נותן סתנה לכל בעלי הרכוש.

אני שולל את השיטה שלמען איחוד הגבייה
לא מנחשים בתוצאות של מפורציה מסויימת.

הינ"ר י. גורי:

בעצם אתה משיג את הסדרה בחלקה.
אליבא דהסברה שלך, גילו הציעו לנו לחכות
15 שנה בלבד שלכתחילה היה במחוקק ואוטר שמעבירים סיד את כל האת
האחוזים על החוקר, אליבא דהסקפתך היית מסכים, אלא שכאן הדבר מוצא
באורח הדרגתי - 3 שנים עד 15 שנה. זאת מותרת שהשגת את המצי הסדרה.
אתה מסובן יכול להציע להעביר את סמט האחוזים על החוקר.

י. בדר:

אין זה בתפקידם של חוקי מסיים לשנות את
יחסי הרכוש: לייקר. רכוש שאינה שונה
פחות. איננו רוצה שיגזלו טבעלי הרכוש, אבל גם איננו רוצה שיתנו להם
מתנות. אחת צל זה של הטבה כעבור 5 - 6 שנים, האשפעה תהיה כבר בשנה
הראשונה.

מי באמת הנושא בעול? - במקרה של שיכון,
אחרי חוק זה ישא בעול החוקר, המשתכן. בנוגע לבית שאינו שיכון המצב
הוא אחר, ובנוגע למגרש המצב שוב אחר. זה תלוי בכך: מי נושא בעול זה.
עכשיו רוצים לחלק בשיטה זו בעול. אני שואל: למה?

אם איננו טועה, בהצעה הראשונה של התרונה
בעל הרכוש נשא בעומס המס. באו לוועדת הכספיים טענות. הרי זה ברור, אין
זה צודק שהבעל שיחזור בעוד 40 שנה לחזקה על הבית - שגולי לא יהיה
קיים אז - שהוא ישא בארנונה, והרי האדם שהוא מעוניין כי האית לב ייהרס,
במקרה של מלחמה לפשל, או שהבית ייבנה מחדש הוא בעיקר החוקר. אז החליטו
על דירוג מיוחד בארנונה, כי התרונה היא ביטוח. אבל למה לעשות
מהפכה בנוגע למס רכוש? אני מבקש את סך קיטרון להרמות לי חוק
של מס רכוש בעולם כולו שהוא נוסח לפי שיטה זו. זה דבר כל-כך טרוד,
רק ביורוקרט החושב על נוחיות הגבייה, שלא רואה את היחסים הכלכליים,
יכול להציע דבר כזה. אבל אם רוצים לאחד שילכו לפי אותה שיטה שהציעו
לגבי התרונה בראש וראשונה - הבעל לצורך התרונה הוא גם בעל לצורך
חוק זה.

למעשה התרונה היא עומס קטן בהשוואה
למס רכוש עירוני. מס רכוש כולל מגרשים שכלל אין התרונה מוטלת
עליהם, והתמטת ההגדרות לא צריכה להיות בכיוון הפוך.

הינ"ר י. גורי:

אני רוצה להעיר לחברי הועדה שגם אם
ועדת הכספיים מקבלת את השקפתו של זה
בדד, שאין לקבל את החוק הזה, הרי יש דרך טלולה לכך - להכניס תיקונים
הנוטלים את נשמתו של החוק. עוד לא היה פרצנוט כזה שועדה טעיה
להחזיר את החוק.

ב. שוטן:

איננו משוכנע טן הדברים שמטענו מטי זה כ
בדד. איננו מקבל את ההנחה הזו שהחוק הזה
ישנה באופן אוטומטי את ערך השוק של המקרקעים. לגבי קרקעות שהן כבר
מוחכרות, הרי החוק אינו משנה ולא כלום. אם יחכירו אותם מחדש, אז
הבעל יכול להיות פטור באופן חלקי או טלא מתשלום המס, וזה מבדיל את
ערך הרכוש, אבל מאידך החוקר צריך לקבל את עצמו את עול תשלום המסים,
באופן חלקי או טלא, דבר שיוריד בעיניו את ערך הרכוש שהוא רוצה לחכור.
ואם הוא חוכר רכוש שיש עליו טיכון של עול, של מסים - ומסיים שיכולים
לעלות - אז הוא יציע דמי-חכירה יותר נמוכים. לכן איננו חושב שחוק
זה יגדיל את ערך הרכוש בידי הבעלים ויקטין אותו בידי החוכרים.

אני חושב שהחוק הזה צריך להתייך על רקע הכלכלה הישראלית. לדעתי בדברי ההסבר לחוק ניתנה לחוק זה הוסקה בלתי מוצלחת. ישנו כיום בתוקף חוק הנקרא חוק הגנת הדייר, וברוב המקרים של דירות ושל בתים מוחזקים אין התמכה בין הכנסת בעל הבית ובין דמי החכירה והשכירות שמסלמים לבין ערך הדירות המכסי. זו הקטרוספרמאציה של בעלי הבית ועליהם מוטל עוד עול המסים. על יסוד המציאות הזאת החוק הזה קובע, מכיוון שברוב המקרים בלה שבהציה מן הרכוש מסלמים דמי חכירה שלא עומדים ביחס נכון לערך הרכוש, משום כך צריך להטיל על אלה שנהנים, באופן חלקי או מלא, את עול המסים מפני שהם למעשה הבעלים. ומכיוון שאין החוקר לשלם לבעל הבית לפי הרכוש שחוכר, הוא צריך לשלם את המסים המלאה. אני חולק שזה מוצדק, כל זמן שקיים המצב החוקי של הגבלות של דמי החכירה. אפשר להתנגד למצב חוקי זה וחבר-הכנסת בדר יכול להציע לבטל את דמי השכירות, ואני טוען לתמוך בהצעה זו, אבל לפי שעה המצב הזה קיים.

יש לנו הוטייון של ירידה מתמדת של ערך הכסף, מה שפחטיר את שאלת היחס בין דמי החכירה המסלמים לבין ערך הכלכלי של הרכוש. לכן אני חושב שהתיקון הזה הוא נכון ומייצב חושב שח"כ בדר צדק באוטרדו שכאן מתחיימים חוק יותר חדש לתקנה שקיבלו בשביל החירובנה. כאן מקבלים הגדרה שמצאו אותה בתקופה יותר מאוחרת לחוק בדר בתקבל לפי 15 שנה, כאשר המציאות הזו לא הייתה.

מה שלא מוצלח בהצעת-חוק זו מלה את דברי ההסבר הטוענים שהצעת החוק באה לייעילות הגביה על ידי איחודות. לפי דעתי מה שמפדיק תפוצית-מלה בלה הן הטענות שהבאתי, גם בלה הן הטענות של החוקק.

1. צורה:

נדמה לי שכולנו מתאחד סביב הדעה שדברי ההסבר אינם משכנעים. אני חושב שיש כאן שינוי מהותי בעת שדברי ההסבר בותנים ניסוח מדטיביסטרטיבי. לדעתי, צדק ח"כ בדר באטרדו שהחירובנה מקנה לחוכר זכויות מסויימות בהטילה עליו באוזה מסויימים, במקרה של אטון הוא מקבל פיצוי, מה שאין כן במקרה זה. בפרט של רכוש עירוני, כי המכונות של הרנסה אינם על בעל הרכוש. לכן התיקון הזה בכלל מכונים שינוי מהותי שאין לקבל אותו.

בנקודה אחת אני מסכים - לגבי חכירה לשנים רבות, וזה לרוב הקרן הקיימת, או הממשלה, שאין להם יום הכנסה טיוודת. חו"כ שסקבל נכס לשנים רבות הוא הופך להיות בעל דנהבה מהרכוש הזה. זה מוצדק. עוד אינני מציע תיקון קונקרטי, אבל אני תומך בהצעה זו רק לגבי חכירה לשנים רבות.

היו"ר י. גורני:

אני רוצה להעיר שדברי ההסבר אינם משכנעים.

ח"כ צור אמר שהוא מסכים להצעה זו רק לגבי חכירה לשנים רבות, והרי אחרי קבלת חוק הגנת הדייר חל שינוי יסודי בבעלות המעשית על הרכוש. להלכה בעל הבית הוא בעל הרכוש, אבל למעשה יש ונוצר אפילו מצב בלתי מוטרי. אני יכול להיות נגד המטרה הרכושני, אני יכול לקבוע לעצמי שיטה לטלחסה נגד מטרה זה, אבל אני נגד זה שאדם אחר יהנה מרכושו של אחר, מהנאות שהוא לא טרם כדי להשיגן. אני נגד המצב הבלתי המוסרי הזה שרבות אנשים יוכלו להיות בדירות ולשלם 8 לירות לחודש ובאותו זמן להשכיר חדר אחד ולקבל מטנו 30 לירות. יי ויש אנשים שאסכו להם בית לא גדול ביותר, אין להם שום מקור פרנסה אחר, ואנשים שלא עסלו יושבים בבתיים בלה זה שנים רבות והם נהנים מזה. לכן אי-אפשר להתעלם מן המצב הזה ולא נראה באופן שהוא ישונה. משום כך הגיוני בראה לי אם אוטרדים שהחוכר צריך לשלם באופן חלקי בעול המסים המלה משום שזו הי חכירה לשנים רבות.

היבוי חושב שהניטוקים שהוטעו על ידי חברי המנחה בדרך ואור מספיקים כדי לדחות את החוק. מילוי היתה דעה כללית כזאת, מילוי אומר לשר המוצר שועדת הכספים דוחה את הצעת-החוק מבחינה עקרונית, ושהיא מבקשת להקטיף את הדיון. אבל לאחר שהכנסת החליטה להעביר את הצעת-החוק, והיה ויכוח, לא מתקבל על הדעת שאנו נכנס למו"ט עם שר המוצר.

ז. סוגיית:

באמת פה הטעו אותנו, מולי לא בכרונה, גם בדברי ההסבר בכנסת. כמסר במ שר המוצר להגיש את הצעת-החוק לכנסת, הוא אמר שזה ענין של גביה, פרובלמה מדטיביטטיבית, ומני צריך לקבל הסבר שר המוצר. אבל ברגע זה נדמה לי שכל דברי ההסבר אינם בטקום, מפני שהאיחוד לא יהיה. למעשה המוצר צריך היה לכתוב דבר פשוט: הוא רוצה שלהבא קופת הסדינה תקבל יותר הכנסות בטעיף זה של מס וכוש עירובי, ולא תהיה הנהלת פנקסים כפולה. אם ברוב המקרים של חכירה לתוספת ארוכה בעל הקרקע הוא לא פרט ולא קרן הקיימת, פירושו של דבר: הבעלים של היום משלמים לקופת הסדינה אבל למעשה מעבירים את הכסף מכיס לכיס. ואם רוצים לשנות היום פירוש הדבר שלם רוצים להעליר מכיס לכיס מלא. להגדיל את הכנסות הסדינה היו צריכים לכתוב בדברי ההסבר גלויות, שאין זה צורך כי בעל בית שמקבל דמי שפירות צריך לשלם את המס. אם כך הדבר, אני רשמי לשאול איך הצעה זו מתבטאת בתסביב, מהו אחרון הבעלות האצבורית, איך מעריכים ההחלטה ליתיד בתחציב הסדינה, כלומר כמה סחר ישלמו החוכרים בטקום קרן הקיימת ורשות הפיתוח. אם יאסרו ססידור זה יכניס איכס לירות לקופת הסדינה, יתכן שאסכים. אני מבקש הסבר על שקלה של הצעה זו מבחינה פיסקלית.

א. הרגפלו:

אני רוצה להתעכב בעיקר בנוגע לנכסי קרקע. אני מתכוון למס על מגרשים שאין משפחות לבנות עליהם מטיבה זו שהם על הגבול. בעיקר אני מתכוון לירושלית. לגבי מגרשים אלה שמלת הרנטה אינה אקטואלית, הם אפשר להכניס תיקון בשטח זה? כי בטח השנה האחרונה קרו מקרים מאוד מדאיגים.

י. בדר:

אני רוצה להסביר אי-הגובה. החוק הזה אינו נוגע לגמרי, או כמעט לגמרי, לזוכר בבית סוגן. כמדנו על הארנונה הצעתי שדיירים בבתי סוגנים, שעושים להחזיק בדירה יותר מ-3 שנים, יטילו עליהם ארנונה, אך הרוב דחה הצעה זו. החוקר בדרך-כלל יושב בדירה על פי הטכס לשנה אחת או פחות מזה, מחוץ לכמה בתים שעשו חכירה יותר ארוכה טעום ששילמו טראש, ואני יכול לומר ש-99% של האנשים יושבים במטטום של הגנה ללא טועד. החוק הזה חל על שיכונים, על רוב השיכונים לטיניהם, על בתים מסותפים, כשהבעלות היא מידי חברה והדיירים הם החוכרים של החברה.

הינ"ר י. גורי:

נדמה לי שברוב השיכונים הרכוש עובר בטח הזמן למשתכנים ואינו נרשם בבעלותה של החברה שהקימה את השיכון.

י. בדר:

לפעמים כל הקשר בין המדח לשיכון הוא גזה שהוצא חבר באגודה. בנוגע לחוק מס הרכוש העירוני הדבר הקובע הוא אם הוא חוכר מגרש בכדי לבנות עליו בית, או אם הוא חוכר בית לזמן ארוך, דירה טובנה שובנתה על ידי האגודה, החברה או הקבלן. בטקרה הראשון, אם הבניה נעשתה בשטח, הוא משלם מס רכוש עירוני; בטקרה השני, האגודה, החברה או הקבלן משלמים, אבל בכל מקום החוק הזה ובעיית הארנונה אינם נוגעים לבעיה של דיירים סוגנים.

הינ"ר י. גורי:

אני מאיע להחסיק כעת את הדיון. אם באי-כוח הממשלה אינם יכולים לסתור את הטענה שטורת החוק ודברי ההסבר אינם עולים בקנה אחד, אז אנו מבקשים את הממשלה שתסביר לנו מה היא לפי תפיסתה סדרת החוק.

טר קיטרון:
הייתי מבקש שהיו ר' ישתמש בביטוי אחר:
לא שדברי האסבר אינם סמנטיים למטרות
החוק אלא שמינה מסקנים את טעמות החוק.

היו"ר י. גורני:
אני מוכן לשנות: בדברי האסבר לא באה
לכלל ביטוי מלא מטרות החוק.

טר קיטרון:
הייתי מבקש במקום "מטרות החוק" לומר
"טעמות החוק".

טר בזק:
אני רוצה להצטרף לתרעומת של טר גור
על אי-הסמכת החוק. אני בהווי"ה
נפגעת, כי קיבלתי הבטחה ברורה שחוק מעודכן של מס רכוש עירוני יהיה
לע"נ דברי הועדה.

2. הערות מסעיה לסעיף

י. גורני:
אני מציע להפסיק את הישיבה.
טובות לפנינו שורה שלמה של הצעות:
בדרך-כלל, כשיש דוב בטוח של הקובליציה, הצעות כאלה מתאסרות ברוב
הקובליציות, והן אינן מוכן להליחם על כל טכום וטכום. הפעם אנו
נמצאים במצב שמיין דוב קובליציות בטוח, וזה מוכרח להתבטא במי-נוחיות
בם כלמי הממשלה. מי שמחליט בדבריה אלה מביע אסון גם לגבי העתיד.
מכיוון שמיצוי יודע מה יהיה גורל ההצעות האלה, אני מציע לדחות את
הדיון, תוך תקווה שבזמן הקרוב תהיה לנו סמסלה.

ז. טרזניב:
האם ישנו לחץ של פרוצדורה הטכרית ארתנו
לדון בהצעות אלה?

היו"ר י. גורני:
ענין זה הושהה זמן רב וגורם קשיים לאוצר.

ז. טרזניב:
מתוך ניטוקים מעשיים אני מצטרף להצעת
חבר-הכנסת בדר, העברות מסעיה לסעיף
זהו חלק מהתקציב וזו הזדמנות הלגיטימית של האופוזיציה להתקין את
הממשלה.

היו"ר י. גורני:
אני מוכרח להתנגד לגישה זו. היבוי יודע
מתי תקום הממשלה וועדה פרלמנטרית מיננה
יכולה לשעבד את עבודתה ללוח זה. ענין זה אינו ענין של מדיניות, אלא
על פי רוב דברים טכניים. אני מציע לעבור לדיון.

א. שיתוף חוקי ריש הממשלה לשנת הכספים 1955/56

י. גורני:
הייתי רוצה לדעת מה הם התזכירים של
הלשכה הכלכלית. אנוהו ביקשנו לדעת מה
עושה לשכה זו. כאן כתוב: הדפסת תזכירי הלשכה ליעוץ כלכלי - 11,000
ל"י. מותר לי לשאול מה הם התזכירים.

היו"ר י. גורני:
בישיבה הקודמת של ועדת הכספים הובעה
ממשלה כזו, אנו נקבל את הרשימה ונדע.

י. גורני:
כעת יש לנו טכנות לדרוש ולא לבקש.
כן אני מבקש לדעת מה פירוש, הכנסות

אני מבקש הסברים על השתתפות טשור
החקלאות; מה קרה שטשור החקלאות תורם לטשור ראש הממשלה 5,000 ל"י?

כתוב עוד: הכנסות מטכירת תזכירים;
מיזה תזכירים עומדים למכירה או יועמדו למכירה?

ז. צור:
האם הכוונה היא לתזכיר מסויים של טר
קלאוסון שעומד להופיע או כבר הופיע?
אני מסתפק לשאלות מה"כ בדרך ומסטיף: האם זה עומד להיטכר גם בטר ל"י?

נראה לי שהפירוטומים של הלשכה ליעוץ
כלכלי אין בהם שירות מתאים לציבור. הם מגיעים לעתונות ואינם מגיעים
לחברי הכנסה לשל. האם אי-אפשר לתקן זאת?

אני רואה שורה של דברים המצטרפים מתקציבי
שונים. זה נראה לי קצת מוזר; אם טשור החקלאות צריך היה להשתתף בו
לא - צריך היה לקבוע זאת מראש.

טר בן-דרור:
בתוספת השלישית, במכתב, מופיעים שני
סעיפים: הכנסות מגורמי חוץ והכנסות
מטכירת תזכירים; למעשה צריך להיות רק הסעיף השני - הכנסות מטכירת
תזכירים, משום שזוהי ההכנסה היחידה שבאה מהציבור.

ישנם סטפר תזכירים של טר קלאוסון
שטשור החקלאות טעא שהם עשויים לעניין את הציבור הרחב, שכדאי לתרגם
אותם לעברית ולהדפיס אותם - הן בעברית והן באנגלית. בפעולה זו
משתתפים שני גורמים - הלשכה ליעוץ כלכלי ומשרד החקלאות. יתרת הסכום
תכנס מטכירה בשוק. כלומר, ההכנסות מהמכירה לא יכנסו את כל ההוצאות.
ההכנסה המוערת היא 3,000 ל"י.

גורמי חוץ פירושו - הלשכה ליעוץ כלכלי.
מנין יש לה 3,000 ל"י אלה?

טר בן-דרור:
הלשכה ליעוץ כלכלי מקבלת תקציב. משרד
ראש הממשלה הוא הגוף המבצע, לא המעוניין,
הוא רק מדפיס את החומר הזה. הגופים האינטרסנטים הם משרד החקלאות
והלשכה ליעוץ כלכלי. ההוצאה צריכה להיות במשרד החקלאות ובלשכה ליעוץ
כלכלי; כדי שהמשרד יוכל לבצע הוא צריך לקבל תקציב. אשר להכנסות
מטכירה, זו תוספת הכנסה בעקבות המכירה.

ט. חזני:
תחת ידי במצאים חלק מתזכיריו של טר
קלאוסון, הדפסתם בודאי עלתה כמה עשרות
ל"י; אינני יודע למה צריך להוציא 11,000 ל"י.

אינני מוצא בהצעות משרד החקלאות הצעה
מקבילה; משרד החקלאות צריך לבקש להעביר לו סכום זה מאיזה סעיף אחר.

טר בן-דרור:
בתקציב משרד החקלאות יש סעיף, הדפסת
ונוייר.

ט. חזני:
האם תקציבה של הלשכה ליעוץ כלכלי אינו
כלול בתקציב ראש הממשלה?

הוא כלול בטעיף סיוע טכני.
טר בן-דרור:

ט. חזני:
ההכנסה המוערת היא 3,000 ל"י. במקרה
שההכנסה לא תתקבל, מי ישא בגרעון?

ב. לוי:

בכמה העתקות ידפיסו את התזכיר?

י. בדר:

ההצעה להעביר סכום מסויים מתקציב משרד החקלאות לתקציב משרד ראש הממשלה זהו דבר גלתי חוקי. אנו יכולים להעביר מסעיף מסנה לסעיף מסנה. כגון לוקחים סכום מתקציב שהיה בתוך תקציב משרד החקלאות ומעבירים אותו לתקציב ראש הממשלה. העברה מסעיף ראשי לסעיף ראשי אפשר לעשות רק בדרך של חוק. אי-אפשר גם להעביר סכומים מהותם תקציבים טיפועיים או נסתרים לתקציב הרגיל.

אני גם מתנגד מבחינה טהורית לענין זה. רוצים להוציא סכום של 11,000 ל"י להדפסת תזכירים שמכירתם תביא דווח של 3,000 ל"י. אני טוען שזה לא יביא 300 ל"י. יחלקו ל"י שיחלקו אינם. כל משרד מטשלת מוציא עלוניהם, דיניהם וחשבונות, כתבי-עת וכו', מוציאים טיליונים על הדפסות שאיש אינו קורא אותן. אני מציע לוותר על הדפסת התזכירים ולהעביר 11,000 ל"י לקרן המגן.

מר בן-דרור:

אשר לסענה החוקית של זה כ"כ בדר: לא רק שאין כגון העברה מסעיף ראשי לסעיף ראשי, אלא שאת שלשת הסעיפים הרגשונים, ראשי שר האוצר להעבירם, כחוק, בלי אישור ועדת הכספים. אנו צריכים את אישור ועדת הכספים לסעיף האחרון שהוא מגדיל את התוספת השלישית. למשרד החקלאות יש סעיף להוצאות ולתשלומים בעד הדפסות. למשרד ראש הממשלה, כמו למדפיס הממשלתי למשל, תשלמים עבור עבודה שהוא מבצע.

י. בדר:

זה בניגוד למה שכתוב, השתתפות.

מר בן-דרור:

במקרה זה משרד ראש הממשלה מבצע עבודה עבור שני גורמים: משרד החקלאות והלשכה ליעוץ כלכלי. משתמשים בו כמכשיר להדפסה. אני מוכן להראות עשדות סעיפים שמשרדי ממשלה צריכים להשתתף בדמי הוצאות.

י. בדר:

אני טוען שלא כתוב כך.

מר בן-דרור:

היתה שאלה בנוגע למחיר; איבני מוטחה לעניני מחירים; המחיר הזה נבדק. אם ישנם שני גורמים שהם מעוניינים בהדפסה, אני סמוך ובטוח שיש להם בדקן. אני יכול להבטיחכם, שאם ההדפסה לא תעלה בסכום זה, לא יוצא כל הסכום.

נוסף לכך אני רוצה להסביר כי התוצאה מותנית בהכנסה. אם לא יתקבלו 3,000 ל"י, הממשלה אינה רשאית להוציא 11,000 ל"י, או אנו בצטרך להורטיף מהרזרבה הנללית או מליזה מקור אחר. אם הצעה זו תאושר, אנו רשאים להוציא 8,000 ל"י פלוס 3,000 ל"י שהכנסה.

היג"ר י. גור:

לפי עניות דעתי יש כגון שלש שאלות: מה ידפיסו; ב) כמה ידפיסו; ג) מדוע ההדפסה צריכה לעלות 11,000 ל"י. על השאלות האלה אין להתרוכח, כי הן נוגעות למוסחים.

י. בדר:

לי אין שום ספק שאם כותבים 11,000 ל"י יוציאו 11,000 ל"י. אני טוען שאותו חומר אפשר להדפיס בכל מיני צורות: אפשר להדפיס אותו על נייר מהודק ועם כריכה מהודרת ועם תמונות ואפשר להדפיס אותו במדפסת צבוע יותר. יש סולם עדיפויות בתקציב המדינה, יש הוצאות הנוגעות לענין של חיים ומות, יש הוצאות שיתנו תועלת רבה בהווה, יש כאלה שיתנו תועלת בעתיד, ויש השקעות בדברים יפים. אמנם אבל שאפשר להיות גם בלעדיהם. אני טוען שזו הוצאה מסוג זה.

הינר י. גורי:
היות ואין בידי בא-ס חומר כרגע לתת תשובה מלאה על שתי השאלות: מה יודעם ובכמה טפסים, מסתבר שאיבנו יכולים להצביע. בעבור להצעה הזאת.
ב) שינויים בתקציב משרד החינוך והתרבות לשנת הכספים 1955/56.

מר בן-דוד:
היה בונה לבני סתבות והיה ויכוח בענין זה אם משרד החינוך והתרבות מקבל מתנה והוא מחלקה לבתי-הספר, האם זה צריך להירשם כהכנסה לפי ערך הציוד והחלוקה לבתי-הספר כהוצאה? כדי להסדיר את ענין הסתבות שמקבלים הציודי מטעם שונים, כמו מעד, בליאות, חינוך ותרבות ועוד, החשב הכללי רוצה לתת הסתבות מלאה כהכנסה. במקרה זה משרד החינוך מוציא את ההוצאה הזאת. אנו מוסיפים בתוספת השלישית תוספת הכנסה בערך הציוד שבתקבל ואנו מפתחים למשרד החינוך להוציא זאת.

י. גורי:
אם הי הגדלת התקציב ב-12,000 ל"י. אני טוען שלועדת הכספים אין שום סמכות למשרד זאת.

הינר י. גורי:
ברור שזה לא על חשבון מטלם המסים. ברגע שועדת הכספים תיטע את האישור, ישתמשו בציוד זה, בפרוג' קטורים אלה, בלי שהדבר ישתקף בתקציב.

י. גורי:
על ידי אופרציה זו מוגדל התקציב ב-12,000 ל"י. אם המדינה קיבלה במתנה מיליון ל"י, שר הוצר מוכרח להכניס מיליון ל"י אלה לקופה עד שהכנסת תחליט על מטרת השימוש בכסף זה. לפרות שזו מתנה.

הינר י. גורי:
למעשה הוצר עושה מה שאחיה מבקש, אבל אינו מכניס תקציב מיוחד. פעולה זאת אינה נעלמת מעיני הכנסת.

י. גורי:
שר הוצר יכול להקטין את הסכום, ציוד ב-12,000 ל"י, ואם אינו עושה זאת, פירוש הדבר שמגדיל את תקציב המדינה. אני רק טוען שזה לא בסמכותה של ועדת הכספים. אני מציע לפנות ליועץ המשפטי.

הינר י. גורי:
אם ועדת הכספים לא תאשר, למעשה אתה מציע להכניס חוק תקציב נוסף. זוהי משמעות האעתך. אבל מכחינה חוקית יש צינור אחר שאיבנו בלתי חוקי. וזה נתון לשיקול דעת הועדה.

י. גורי:
אני שולל סמכות ועדת הכספים, לפי חוק התקציב, להחליט על הצעה זו ואני מבקש לשאול לדעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

מר בן-דוד:
התפקיד העיקרי של ההכנסה המיועדת הוא לתת אפשרות לממשלה לבצע פעולות שהן לא פעולות ישירות. היה ויכוח בשנה שעברה עם מבקר המדינה; היתה שאלה אם זה צריך להכניס להכנסות המדינה ולהוצאותיה, והוחלט אז שאין צורך בכך. היות וזה לא מיליון ל"י שאנו מקבלים במתנה, אלא פרוג' קטור שהארגון התורם מבקש אותנו לחלקם בין בתי-הספר, אבחנו מוכנים לעשות שירות זה. זה לא ענין של תרומה בכסף שמטרתה לא קם עה מדע. זוהי הכנסה מיועדת למטרה מסויימת. למטרה זו הכנסנו תוספת שלישית שאינא מאפשרת במקרים כאלה, ובמקרים דומים אלה, כשאנו משמשים רק בתור צינור טעביר, לכספים או לציוד, למטר פעולות אלה באופן חוקי יותר. לדעתי זה לא יהיה צורך אם בכניס זאת לצד הכנסות המדינה.

ז. טוֹזַאִיב:

אני חושב שעל פרוג'קטורים אין מה להתווכח. אבל אני מוכרח לומר שאנשי האוצר ברגע זה אינם צודקים. רק לפני כמה ימים הופיע בפני הועדה שר האוצר, כאשר אנו טענו בגד העלאת שער הדולר ליבוא ספרים, והתמכנו על זה שהלא אנו מקבלים אותם במתנה, ואז הוא אמר: מה חשוב שזו מתנה? זה כסף של המדינה; כיצד האוצר מקבל את הכסף זה, זה ענינו; כל הכסף בא בא דרך זינוק מסלתי, אל התערבו בזה. וכעבור שלשה ימים נציג האוצר משתמש בנימוק הפוך. לגבי פרוג'קטורים אני מבין שכך זה נעשה, ומוכרחים במידה גופא לרשום, אבל אינני יכול להשלים, בתור חבר ועדת הכספים, ששר האוצר ונציגי האוצר טוענים טענות הפוכות.

י. גור:

לי אין כל ענין בגד זה שבת-ספר יקבלו פרוג'קטורים. אנו דנים לפי סמכות מסויימת, סטוטורית, שניתנה לנו, לפי סמכות זו אפשר להעביר סכומים מסעיף משנה למעיף משנה ומפרט לפרט, אפשר גם ליצור שני פרטים מפרט אחד, אבל אי-אפשר ליצור פרט שאינו קיים בתקציב.

מר בן-דוד:

יש סמכות להגדיל את התוספת השלישית.

מ. חוני:

אני הייתי מתגבר על ההיסוסים של חבר-הכנסת בדר בשאלת הפרוצדורה והרישום, כשהמדובר הוא בפרוג'קטורים אלה; אף על פי כן אינני יכול להצביע בעד המעשה זה כל עוד ועדת הכספים לא תקבל את רשימת ישובי העולים שיקבלו פרוג'קטורים אלה. כי יש לנו השגות קשות על משרד החינוך, אשר מפלה לרעה ישובי עולים שבת-הספר שלהם הם במסגרת החינוך הממלכתי-דתי - לגבי ציוד, ריהוט ומבנים.

ז. טוֹזַאִיב:

תקציב מטבע זר אינו בגדר תקציב שמתקבל בכנסת, אין לו מסגרת נוקשה. אבל אביא דוגמה אחת בקשר לשימוש בתקציב זה. אם היה תקציב מוסכם בממשלה ליבוא ספרים, אך פתאום הופיעה מתנה של ספריית תלמוד, אמרו לנו שאדין להציל ספריה יקרה, אז טען האוצר: סכום ערך הספריה אתם מוכרחים להוריד מהתקציב. והלא התקציב הזה מורכב מיבוא כל מיני עתויות חיוניות ואי-אפשר לוותר על איזה מהם. אך האוצר טען: כל מתנה, החיונית ביותר, צריכה להיות על חשבון התקציב המיועד.

מר בוז:

אני רוצה להציע לחה"כ בדר, בדטה לי שאפשר להשתמש בסעיף 7 האומר, היו סכומי ההכנסה המסורים עולים על הזומדן שבתוספת השלישית, יקבע שריהוט צד, באישורה המוקדם של ועדת הכספים, את המטרות שלהן ישמש העודף.

י. גור:

אבל הוא אינו יכול ליצור פויט אדס. מבין לכם שהפרוג'קטורים הגלה שייכים לתקציב המיועד?

מר בן-דוד:

כתוב שהם אינם שייכים לתקציב הרגיל.

י. גור:

האם אתה טוען שכל דבר שאינו בתקציב הרגיל הוא בתקציב המיועד? אין זו טענה רצינית.

מר בן-דוד:

לשאלת חה"כ טוֹזַאִיב: בסעיף הכנסות של מטבע חוץ בכללת ההכנסה מכל המטרות ויבוא ללא תשלום, ואין אנו יכולים להגדיל על סמך מתנות אותו תקציב שכולל מתנות. אבל בכל זאת מנסה האוצר לעשות אותו דבר בתקציב הרגיל בשעה שאמתנה - ירושה או עיזבון - ניתנת רק אם ייעשה דבר זה וזה, אך מטרה זו איננה נמצאת בתקציב, אז אמרו: תעשו זאת שממילא בנותנים תקציב עבורו. לא היינו בנותנים פרוג'קטורים לפי רשימת הציוד, אך

השאלה היא שאלה אוקית שאיננו יכולים
לפתור אותה בעת. אמנם יש פה הכנסה

היור י. גורני:

והוצאה בוטפות, אבל זוהי הכנסה נוספת שלא מכספי משלם המסים אבל
ההוצאה תהיה בגדרי התקציב. חשבתי שנוכל בדרך של התוספת העליונית
להעביר זאת. אבל טלעוררת המילה האם זוהי כסרה מן אלפי המטרות
שהוזכרו בתקציב או זו כסרה חדשה לגמרי. נשמל לדעת היועץ המיסוי.

הישיבה נמשכה בשעה 19:00.